

туристичних гідів, яких вимагає час, у створенні інноваційного освітнього простору для їхньої професійної підготовки.

А.В. Демченко

3-й рік навчання, Миколаївський національний аграрний університет,

Миколаїв

КАЙОНИ МИКОЛАЇВЩИНИ, ЯК ОДНЕ З СЕМИ ЧУДЕС УКРАЇНИ

Для жителів України 2020 рік став роком відкриття для себе великої і цікавої України з багатьма мальовничими і по-справжньому унікальними місцями. Тут є і красива природа, і надзвичайні історичні пам'ятки. Завдяки унікальному рельєфу та клімату у Миколаївській області розвиваються багато різних видів туризму. Потужний рекреаційно-туристичний потенціал і природно-заповідний фонд області здатний здивувати не тільки відпочивальників але і науковців-дослідників.

Неподалік села Актового Вознесенського району Миколаївській області скелястою долиною протікає річка Мертвовід. Її шлях проходить вивітряними гранітними породами, заглибини яких подекуди досягають 40-50 метрів. Цей комплекс валунів і скель називається Актовський каньйон. Каньйон є частиною парку «Бузький Град» і входить в список семи чудес України, по геоландшафтним показникам і часу появи можна вважати братом каньйонів північної Америки. Він розкинувся на одному з найстаріших ділянок суші в Євразії, сформованому з вулканічних порід поверхні Українського кристалічного щита. Вважається, що вулкан, який створив рельєф каньйону, до сих пір до кінця не охолов, адже на скелях іноді навіть взимку цвітуть фіалки.

Він вражає фантастичною первозданністю, дивною формою скель (вік скельної породи налічує понад чотири мільярди років), жвавої річкою і буйною рослинністю, це при практично безлюдній ґрунті зверху каньйону.

На схилах зростає аїр, рідкісні види папороті, дикий шипшина, ялівець, мохи та лишайники. Всього на території каньйону (а це майже дві з половиною сотні гектарів) зустрічається більше 900 видів рослин (близько 30 занесені в Червону

книгу). Втім, Актівський каньйон представляє інтерес не тільки для фанатів геології і гарної природи, а й послідовників езотеричних навчань. Вважається, що тутешні місця, як і Кінбурнська коса, були важливим священним центром Скіфії - з давніх-давен серед величних скель молилися богам і проводили важливі ритуали.

Повітря в цій місцевості пахне не тільки травами. Воно буквально насичене легендами, таємницями та містикою. Ці камені оповиті ореолом загадок. Історики стверджують, що це дивовижне місце тривалий час використовували козаки-характерники – одні з найбільш таємничих персонажів українського козацтва.

Сюди можна приїжджати в будь-який час року: взимку Мертвовід замерзає, а скелі, що нависають покриваються інеем; навесні тут зацвітають гірські тюльпани - побачити такі ж можна хіба що в Південній Сибіру і на рівнинах Казахстану; влітку вітер приносить запаморочливі аромати запашних степових трав, а річкові лагуни так і ваблять викупатися; восени Актівський каньйон фарбуються в усі відтінки жовтого і червоного - це дуже вдалий час для неспішних пікніків і красивих фото природи. Одна з найбільш локацій в каньйоні Диявола білі скелі, які виникли в результаті розробки кар'єру. Складаються вони з білої глини, крейди і вапняку, туристи їх порівнюють з Каппадокією і Памуккале.

Україна - це унікальний комплекс історичних, культурних та природних пам'яток, який має значні рекреаційні можливості, що сформувалися завдяки географічному положенню та історичному розвитку нашої держави. Тому вона має значні та реальні перспективи розвитку туристичної галузі, завдяки чому повинна зайняти одне з гідних місць серед країн - світових туристичних лідерів. Важливими факторами розвитку туристичної галузі Миколаївської області на сучасному етапі є природно-рекреаційний та історико-культурний потенціал, продовження розвитку та подальшого вивчення якого є головним завданням управління з питань зовнішніх відносин, зовнішньоекономічної діяльності, європейської інтеграції, туризму і курортів Миколаївської облдержадміністрації.

Туризм розширює межі пізнання, зміцнює усвідомлення відповідальності за збереження етнокультурних ресурсів регіону та країни загалом.

Науковий керівник: В.М. Курепін, старший викладач

К. Р. Деркач

**1-й рік навчання, Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, Харків**

ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХАРКІВЩИНИ

Харківська область має вагомий туристично-рекреаційний потенціал, щоб стати одним з найбільш розвинутих регіонів України в туристичній індустрії. Через вигідне геополітичне положення, на території області знаходиться велика кількість різноманітних ландшафтів та унікальних природних об'єктів, що сприяють розвитку подієвого та історичного туризму.

Харківщина має історичне та культурне надбання. До нього входять: пам'ятки археології, культури, архітектури та інші. За даними реєстру національно-культурного надбання, їх кількість налічується більш ніж 2530 одиниць, а це становить майже 5% від культурно-історичного потенціалу України. Музейна мережа області налічує 121 музей різних типів. За матеріалами газети «Слобідський край», лідерами серед музеїв за кількістю відвідувачів є: Харківський історичний музей імені М. Ф. Сумцова. (235 тис. осіб відвідало музей у 2019 р. – це 30 % відвідувачів усіх музеїв області); Харківський художній музей, який відвідало понад 160 тис. осіб за рік; міська художня галерея ім. С. І. Васильківського – 122 тис. осіб відвідувачів; Національний літературно-меморіальний музей Г. С. Сковороди – 45 тис. осіб. Отже, місто наповнено різноманітною культурною спадщиною, маючи у своєму списку унікальні театри, філармонії, музеї. Цей фактор дає поширення привабливості історико-культурного туризму.

На території Харківської області зафіксовано 734 суб'єкти туристичної діяльності, в які входять: 646 туристичних агентів, 71 туристичних операторів